

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
The Evaluate of Master of Education Program
in Educational Communications and Technology (A.D.17)
in Ramkhamhaeng University

บุษกร เชี่ยวจินดาภรณ์^{1*}, ยศระวี วายทองคำ², สุพจน์ อิงอาจ³ และศยามน อินสะอาด⁴
^{1 2 3 4} สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
*ผู้รับผิดชอบบทความ

Bussakorn Cheawjindakarn¹, Yodrawee WaythongKhum², Supote Eng-ast³, and Sayamon Insa-art⁴
^{1 2 3 4} Department of Educational Technology and Communication, Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University, Thailand
*Corresponding author: bussakorn@rumail.ru.ac.th

Received: Mar 8, 2022 / Revised: Aug 1, 2022 / Accepted: Aug 3, 2022

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้น การวิจัยนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2560) ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดการประเมินของแบบจำลองชิปปี้ (CIPP model) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย (1) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 7 คน (2) มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย จำนวน 12 คน (3) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบประเมินหลักสูตร จำนวน 3 ฉบับ ตามบริบทของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การประเมินบริบทของหลักสูตรในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.77, SD = .49) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X}$ = 4.63, SD = .57) ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) การประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.90, SD = .27) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X}$ = 4.68, SD = .54) ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (3) การประเมินกระบวนการของหลักสูตรในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.84, SD = .30) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X}$ = 4.67, SD = .50) ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (4) การประเมินผลผลิตในภาพรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.78, SD = .52) มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X}$ = 4.65, SD = .49) และผู้ใช้บัณฑิต ($\bar{X}$ = 4.56, SD = .54) ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; การพัฒนาหลักสูตร; ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

Abstract

Curriculum evaluation is the process of preparing information for decision-making in curriculum development in order to achieve higher quality. Therefore, this research aims to evaluate the Master of Education Program in Educational Communications and Technology (Revised A.D. 2017) of Ramkhamhaeng University. The study was based on CIPP Model, which consisted of 4 components: context, input, process and product. The sample group consisted of 7 full-time course instructors and lectures, 12 graduated students and final year students, and 10 graduate users. The research tools are document analysis forms and 3 curriculum assessment forms follow by sample groups. The data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed as follows: (1) Context Evaluation; full-time course instructors and lectures ($\bar{X} = 4.77$, $SD = .49$) and graduated students and final year students ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .57$) overall suitability average was at the highest level (2) Input Evaluation; full-time course instructors and lectures ($\bar{X} = 4.90$, $SD = .27$) and graduated students and final year students ($\bar{X} = 4.68$, $SD = .54$) overall suitability average was at the highest level (3) Process Evaluation; full-time course instructors and lectures ($\bar{X} = 4.84$, $SD = .30$) and graduated students and final year students ($\bar{X} = 4.67$, $SD = .50$) overall suitability average was at the highest level and (4) Product Evaluation; full-time course instructors and lectures ($\bar{X} = 4.78$, $SD = .52$), graduated students and final year students ($\bar{X} = 4.65$, $SD = .49$) and graduate users ($\bar{X} = 4.56$, $SD = .54$) overall suitability average was at the highest level.

Keywords: Curriculum Evaluation; Curriculum Development; Master of Education Program

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ซึ่งจะต้องพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับให้มีทักษะและความสามารถเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาในฐานะกลไกหลักของประเทศ ต้องตระหนักถึงความสำคัญในการกิจที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งหลายประการ ทั้งด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ชื่อในขณะนั้น ก่อนเปลี่ยนโครงสร้างและควบรวมหน่วยงาน โดยมีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้จัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ขึ้นใน พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2562) มีหน้าที่กำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาในการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดทำหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ พร้อมทั้งสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,” 2545, หน้า 16-21)

ดังนั้น หลักสูตรจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ เพราะจะเป็นเครื่องชี้หนทางในการจัดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตามหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความมุ่งหวังของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, หน้า 11) ซึ่งสอดคล้องกับ Beauchamp (1981, p. 28) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วิธีการหรือกระบวนการ

นำหลักสูตรไปใช้เปรียบเสมือนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา นอกจากนี้ Patphol (อ้างถึงใน ทิปทัศน ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ และพระภริมย์ หลงทรัพย์, 2560, หน้า 203-212) กล่าวว่า ภายหลังจากการใช้หลักสูตรไปแล้ว จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้ว่าหลักสูตรที่ได้ดำเนินการอยู่เป็นอย่างไร เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดหรือไม่ ซึ่งจะนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ มาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ให้เหมาะสมกับบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีภาระหน้าที่โดยตรงในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ส่งเสริมความเสมอภาคในการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ และเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตลอดจนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาไปใช้พัฒนาการศึกษา รวมถึงการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย พร้อมด้วยการเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา, 2560, หน้า 4) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เป็นมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา ที่สนับสนุนและส่งเสริมกระจายโอกาสความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางการศึกษาหลากหลายรูปแบบและหลากหลายสาขาวิชา ในลักษณะการศึกษาเพื่อปวงชน ให้มีความรู้คู่คุณธรรม อีกทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนางานสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ในปัจจุบันได้มีการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง มาในระยหนึ่งแล้ว เมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้ว ต้องมีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอหรือเป็นระยะ ๆ ในการพิจารณาทบทวนคุณภาพของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ที่กำหนดให้หลักสูตรต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี “(ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558,” 2558, หน้า 24) รวมถึงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หรือที่เราเรียกชื่อกันอย่างคุ้นชินว่า TQF (Thai Qualifications Framework for Higher Education--TQF: HEd) ที่มุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes--LO) โดยใช้ผลการประเมินในแง่มุมต่าง ๆ มาพิจารณาสรุปร่วมกันว่า มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

คณะผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP model) ของศาสตราจารย์ ดร. แดเนียล แอล สตฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) (Stufflebeam, 2008) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตรฯ ที่มุ่งเน้นการประเมินสภาพการณ์ให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) โดยแสดงถึงความสัมพันธ์กันระหว่างมิติ 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context Evaluation--C) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation--I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation--P) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation--P) ทำให้ได้ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรทั้งจากภายในและภายนอก ทำให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร (เฉลิมศักดิ์ เย็นสำราญ, 2545, หน้า 6-7) ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นสมควรให้มีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหลักสูตร และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ ให้มีความทันสมัยตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน

2. การทบทวนวรรณกรรม

2.1 รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP model)

ศาสตราจารย์ ดร. แดเนียล แอล สตฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) อาจารย์มหาวิทยาลัยโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอรูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP model) ในปี ค.ศ. 1970 (Stufflebeam, 2008) โดยได้กำหนดรูปแบบการประเมินทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ (Buosonte อ้างถึงใน ทิปทัศน ชินตาปัญญากุล, สมจิตร เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ และ พระภริมา หลงทรัพย์, 2560, หน้า 203-212)

2.1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation--C) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อม สภาพปัญหา แนวคิด นโยบาย ประชญา เป้าหมาย สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง มีความต้องการหรือปัญหาอะไร ที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไร ที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชาของหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมากำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการนั้น ๆ

2.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation--I) เป็นการประเมินสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เพื่อทราบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมากำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้และมีประโยชน์ในการตัดสินใจว่า ระบบโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตร รวมทั้งวิธีการและระบบการบริหารของหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรใช้วิธีการใดที่เหมาะสมกว่า ประเด็นการประเมินครอบคลุมได้หลายอย่าง เช่น ตัวแปรที่เกี่ยวกับสิ่งที่นำเข้าสู่ระบบการศึกษา คือ คุณลักษณะ คุณวุฒิ คุณสมบัติ ประสบการณ์ของผู้บริหารและผู้สอน วิธีการจัดการศึกษา การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น สื่อวัสดุอุปกรณ์ หนังสือ ตำรา เอกสารหลักสูตร เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น สำหรับด้านมิติของผู้เรียน เช่น การประชาสัมพันธ์ เกณฑ์การคัดเลือก คุณภาพของผู้เรียน พื้นฐานความรู้ผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งการประเมินปัจจัยนำเข้าจะช่วยให้ได้รับข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีคุณภาพ

2.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation--P) เป็นการประเมินด้านการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง ซึ่งการประเมินกระบวนการจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation--P) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและติดตามผลที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้หลักสูตรว่า เมื่อใช้หลักสูตรเสร็จสิ้นจะเกิดผลอย่างไร เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร หรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อตัดสินใจว่าจะยุติ ดำเนินการ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางจุด เพื่อนำไปสู่วิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด หลัก ๆ แล้วจะเป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะความสามารถในการปฏิบัติ

2.2 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มใช้หลักสูตรตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สามารถสรุปสาระสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

2.2.1 รูปแบบของหลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตร 2 ปี การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย เอกสารประกอบการสอนและตำราเรียนเป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างประเทศ ที่สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทย ได้เป็นอย่างดี โดยมีสถาบันจัดการเรียนการสอนโดยตรง การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา เป็นปริญญาเพียงสาขาเดียว

2.2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- 1) เพื่อผลิตบัณฑิตทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการของภาคีรัฐบาลและเอกชน
- 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคีรัฐบาลและเอกชนให้สอดคล้อง กับความเจริญของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
- 3) เพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถทำการวิจัยและพัฒนาวิชาการทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้สอดคล้อง กับสภาพสังคม
- 4) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพและมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และเป็นพลเมืองดีของสังคม

2.2.3 อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา ได้แก่ อาจารย์หรือนักวิชาการเทคโนโลยีทางการศึกษาใน หน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานของภาครัฐและเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการฝึกอบรม นักวิชาการ สื่อสารมวลชน นักวิจัย เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทั้งภายในและต่างประเทศ และอาชีพอิสระ

2.2.4 จำนวนนักศึกษาที่รับในแต่ละปีการศึกษา แผน ก จำนวน 20 คน แผน ข จำนวน 45 คน

2.2.5 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 40 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นวิชาบังคับบัณฑิตศึกษา 1 หน่วยกิต วิชาปรับพื้นฐาน 6 หน่วยกิต วิชาพื้นฐาน 6 หน่วยกิต วิชาเอกบังคับ 15 หน่วยกิต วิชาเอกเลือกสำหรับแผน ก 6 หน่วยกิต วิชาเอกเลือกสำหรับแผน ข 15 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์สำหรับแผน ก 12 หน่วยกิต และการศึกษาอิสระสำหรับแผน ข 3 หน่วยกิต นอกจากนี้ มีการสอบประมวลความรู้ เมื่อเรียนผ่านกระบวนวิชาครบถ้วนตามหลักสูตร โดยไม่นับเป็นหน่วยกิต และสอบในภาคการศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบการประเมินของแบบจำลองชิปปี้ (CIPP model) สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินได้ตามกรอบแนวคิด ดังนี้



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 7 คน

5.1.2 มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 12 คน

5.1.3 ผู้ใช้บัณฑิตในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 10 คน



5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 3 ฉบับ ตามบริบทของกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมินจะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ ส่วนของการประเมินหลักสูตรจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และส่วนของข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดย 3 ฉบับ มีดังนี้

5.2.1 แบบประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

5.2.2 แบบประเมินความคิดเห็นของมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่อที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

5.2.3 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้มหาบัณฑิตในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

5.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.3.1 การศึกษาค้นคว้าตำรา หนังสือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

5.3.2 การรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจัดจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ แล้วนำมาสร้างเป็นเครื่องมือวิจัยตามรูปแบบการประเมินซิปป (CIPP model) ซึ่งก็คือแบบประเมินทั้ง 3 ฉบับ

5.3.3 การนำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบประเมิน จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (validity) และความครอบคลุมของข้อคำถามที่ต้องการศึกษา

5.3.4 การปรับปรุงเครื่องมือวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จนได้เป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

ตาราง 1

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินแบบซิปป (Stufflebeam, 2008)		อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน	มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย	ผู้ใช้มหาบัณฑิต
ด้านบริบท (C--Context)	1.1 ชื่อสาขาวิชา	✓	✓	-
	1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	✓	✓	-
	1.3 โครงสร้างหลักสูตร	✓	✓	-
	1.4 รายวิชาในหลักสูตร	✓	✓	-
	1.5 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	✓	✓	-
	1.6 เกณฑ์การประเมินผลการศึกษา	✓	✓	-

ตาราง 1 (ต่อ)

การประเมินแบบชิปปี้ (Stufflebeam, 2008)		อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน	มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย	ผู้ใช้มหาบัณฑิต
ด้านบริบท (C--Context)	2.1 การบริหารหลักสูตร			
	2.1.1 การเตรียมหลักสูตร	✓	✓	-
	2.1.2 การประชาสัมพันธ์	✓	✓	-
	2.1.3 คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน	✓	✓	-
	2.1.4 คุณสมบัติผู้เรียน	✓	✓	-
	2.2 สิ่งที่น่าสนใจในการเรียนรู้	✓	✓	-
ด้านกระบวนการ (P--Process)	3.1 การบริหารหลักสูตร			
	3.1.1 การดำเนินการหลักสูตร	✓	✓	-
	3.1.2 การพัฒนาคณาจารย์ในหลักสูตร	✓	✓	-
	3.2 กระบวนการเรียนการสอน			
	3.2.1 การเตรียมการเรียนการสอนและเนื้อหา	✓	✓	-
	3.2.2 เทคนิคและวิธีการสอน	✓	✓	-
	3.2.3 วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน	✓	✓	-
ด้านผลผลิต (P--Product)	4.1 การบริหารหลักสูตร			
	4.1.1 การประเมินผลหลักสูตร	✓	-	-
	4.2 การประเมินผลผลิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้	✓	✓	✓
	5 ด้าน / คุณลักษณะที่พึงประสงค์			
	4.3 คุณสมบัติในการรับเข้าทำงาน		-	✓
5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล				
5.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินไปให้และรอรับแบบประเมินคืนด้วยตนเอง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 คน ได้ข้อมูลตอบกลับมาจำนวน 7 คน				
5.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ในปีการศึกษา 2563				
5.4.3 โดยการส่งลิงก์แบบประเมินในลักษณะออนไลน์ไปให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 12 คน				
การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้มหาบัณฑิต โดยขอความร่วมมือจากมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีงานทำ ส่งลิงก์แบบประเมินในลักษณะออนไลน์ไปให้กับผู้ใช้มหาบัณฑิต ได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 10 คน				
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล				
5.5.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และร้อยละ (percentage) จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า				

6. ผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามกรอบแบบจำลองชิปปี้ (CIPP model) สามารถสรุปเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

6.1 ด้านบริบท (context) ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวม ดังนี้

ตาราง 2

ความเหมาะสมด้านบริบทของหลักสูตรในเรื่องชื่อสาขาวิชา

ความเหมาะสมด้านบริบท ในเรื่องชื่อสาขาวิชา	อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ($n = 7$)		มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา และนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($n = 12$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	3	42.86	12.00	100
ไม่เห็นด้วย	4	57.14	-	-

จากตาราง 2 พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน เห็นด้วยกับชื่อสาขาวิชา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ไม่เห็นด้วย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย เห็นด้วยกับชื่อสาขาวิชา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 3

ความเหมาะสมด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวม

ความเหมาะสมด้านบริบท	อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ($n = 7$)			มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและ นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($n = 12$)		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	5.00	.00	มากที่สุด	4.65	.54	มากที่สุด
2. โครงสร้างหลักสูตร แผน ก	4.58	.94	มากที่สุด	4.65	.54	มากที่สุด
3. โครงสร้างหลักสูตร แผน ข	4.44	.94	มาก	4.53	.56	มากที่สุด
4. รายวิชาในหลักสูตร	4.72	.65	มากที่สุด	4.71	.60	มากที่สุด
5. เกณฑ์การประเมินผลการศึกษา	5.00	.00	มากที่สุด	4.74	.52	มากที่สุด
6. อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา	4.90	.42	มากที่สุด	4.55	.68	มากที่สุด
รวม	4.77	.49	มากที่สุด	4.63	.57	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านบริบทในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.77$, $SD = .49$) ยกเว้นโครงสร้างหลักสูตร แผน ข ($\bar{X} = 4.44$, $SD = .94$) ที่ให้ค่าคะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเกณฑ์การประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 5.00$, $SD = .00$) อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.90$, $SD = .42$) รายวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.72$, $SD = .65$) โครงสร้างหลักสูตร แผน ก ($\bar{X} = 4.58$, $SD = .94$) ตามลำดับ สำหรับมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านบริบทในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.63, SD = .57$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.74, SD = .52$) รายวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.71, SD = .60$) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร แผน ก ($\bar{X} = 4.65, SD = .54$) อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.55, SD = .68$) และโครงสร้างหลักสูตร แผน ข ($\bar{X} = 4.53, SD = .56$) ตามลำดับ

6.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในภาพรวม ดังนี้

ตาราง 4

ความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในภาพรวม

ความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า	อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ($n = 7$)			มหาวิทยาลัยผู้สำเร็จการศึกษาและ นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($n = 12$)		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. การเตรียมหลักสูตร	4.68	.67	มากที่สุด	-	-	-
2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร	4.83	.67	มากที่สุด	4.75	.43	มากที่สุด
3. คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน	5.00	.00	มากที่สุด	4.69	.54	มากที่สุด
4. คุณสมบัติผู้เรียน	5.00	.00	มากที่สุด	4.65	.58	มากที่สุด
5. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	5.00	.00	มากที่สุด	4.64	.61	มากที่สุด
รวม	4.90	.27	มากที่สุด	4.68	.54	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.90, SD = .27$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของคุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน คุณสมบัติผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5, SD = .00$) การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ($\bar{X} = 4.83, SD = .67$) และการเตรียมหลักสูตร ($\bar{X} = 4.68, SD = .67$) ตามลำดับ สำหรับมหาวิทยาลัยผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.68, SD = .54$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ($\bar{X} = 4.75, SD = .43$) คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.69, SD = .54$) คุณสมบัติผู้เรียน ($\bar{X} = 4.65, SD = .58$) และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64, SD = .61$) ตามลำดับ

6.3 ด้านกระบวนการ (process) ความเหมาะสมด้านกระบวนการของหลักสูตรในภาพรวม ดังนี้

ตาราง 5

ความเหมาะสมด้านกระบวนการของหลักสูตรในภาพรวม

ความเหมาะสมด้านกระบวนการ	อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ($n = 7$)			มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและ นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($n = 12$)		
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
1. การดำเนินการหลักสูตร	4.57	.76	มากที่สุด	-	-	-
2. การพัฒนาอาจารย์ในหลักสูตร	4.67	.76	มากที่สุด	-	-	-
3. การเตรียมการเรียนการสอนและเนื้อหา	5.00	.00	มากที่สุด	4.63	.55	มากที่สุด
4. เทคนิคและวิธีการสอน	5.00	.00	มากที่สุด	4.75	.43	มากที่สุด
5. วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน	5.00	.00	มากที่สุด	4.69	.53	มากที่สุด
รวม	4.84	.30	มากที่สุด	4.67	.50	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านกระบวนการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.84$, $SD = .30$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของการเตรียมการเรียนการสอนและเนื้อหาเทคนิคและวิธีการสอนวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 5$, $SD = .00$) การพัฒนาอาจารย์ในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.67$, $SD = .76$) การดำเนินการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.57$, $SD = .76$) ตามลำดับ สำหรับมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านกระบวนการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.67$, $SD = .50$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของเทคนิคและวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.75$, $SD = .43$) วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.69$, $SD = .53$) การเตรียมการเรียนการสอนและเนื้อหา ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .55$) ตามลำดับ

6.4 ด้านผลผลิต (output) ความเหมาะสมด้านผลผลิตของหลักสูตรในภาพรวม ดังนี้

ตาราง 6

ความเหมาะสมด้านผลผลิตของหลักสูตรในภาพรวม

ความเหมาะสมด้านผลผลิต	อาจารย์ประจำหลักสูตรและ อาจารย์ผู้สอน ($n = 7$)			มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและ นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($n = 12$)			ผู้ใช้มหาบัณฑิต ($n = 10$)		
	SD	แปลความ		SD	แปลความ		SD	แปลความ	
1. การประเมินผลหลักสูตร	4.65	.71	-	-	-	-	-	-	-
2. การประเมินผลผลิตตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ 5 ด้าน	4.92	.34	มากที่สุด	4.65	.49	มากที่สุด	4.50	.51	มากที่สุด
3. คุณสมบัติในการรับเข้าทำงาน	-	-	-	-	-	-	4.62	.58	มากที่สุด
รวม	4.78	.52	มากที่สุด	4.65	.49	มากที่สุด	4.56	.54	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.78, SD = .52$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของการประเมินผลผลิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ($\bar{X} = 4.92, SD = .34$) การประเมินผลหลักสูตร ($\bar{X} = 4.65, SD = .71$) ตามลำดับสำหรับมหาวิทยาลัยผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านการประเมินผลผลิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, SD = .49$) และผู้ใช้มหาวิทยาลัยมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.56, SD = .54$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของคุณสมบัติในการรับเข้าทำงาน ($\bar{X} = 4.62, SD = .58$) นอกจากนี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ($\bar{X} = 4.50, SD = .58$) ตามลำดับ

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยรามคำแหง สามารถอภิปรายผลเป็นด้านต่างๆ ตามทฤษฎี CIPP Model ได้ดังนี้

7.1 การประเมินบริบท ความเหมาะสมด้านบริบทของหลักสูตรในชื่อสาขาวิชา อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนชื่อหลักสูตรร้อยละ 57.14 เนื่องจากตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) เป็นต้นมา มีจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนลดลงเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การปรับเปลี่ยนชื่อสาขาวิชาให้มีความทันสมัยและทันต่อโลกปัจจุบัน จะสามารถเพิ่มความสนใจให้กับผู้ที่ต้องการเข้ามาเรียนได้

7.1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 5.00$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.65$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา (domains of education) ในหลักสูตรว่า สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ อารัง บัวศรี (2542) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง ผลรวมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว โดยจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กับสภาพแวดล้อม พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้งปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยอาจกล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีการวางแผนโดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้หลักสูตรฯ มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพอิสระ หรือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมีคุณธรรมแห่งวิชาชีพ ในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา, 2560) ซึ่งตรงกับที่ สงัด อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ส่งเสริมให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้า มีอาชีพตามความถนัด มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

7.1.2 ด้านโครงสร้างหลักสูตรแผน ก โดยรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 5.00$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.65$) มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับโครงสร้างหลักสูตรแผน ข โดยรวม อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.44$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.53$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่า โครงสร้างหลักสูตร แผน ข มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด แต่ยังอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากหมวดการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองในวิชาการศึกษาอิสระ มีการนับหน่วยกิตเพียง 3 หน่วยกิตเท่านั้น จึงทำให้อาจารย์ประจำหลักสูตร เห็นว่า ไม่มีความสอดคล้องกับชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ซึ่ง รวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2535) ได้กล่าวถึง

การจัดโครงสร้างหลักสูตรไว้ว่า การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรต้องกำหนดกลุ่มวิชา รายวิชา อัตราเรียน เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนและส่งเสริมในด้านสติปัญญา

7.1.3 ด้านรายวิชาในหลักสูตร ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.72$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.71$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า การเลือกเนื้อหาวิชาเพื่อบรรจุลงในหลักสูตรนั้น ต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยสอดคล้องกับความเป็นจริงและเป็นที่ต้องการของสังคม นอกจากนี้ อาจารย์ประจำหลักสูตรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาวิชาให้มีความทันสมัยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สัตต์ อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ดี ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ยังต้องมีความถูกต้องทันสมัย และเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับวรรณประภา เอี่ยมฤทธิ์ และคณะ (2563, หน้า 133) กล่าวว่า ควรมีการพัฒนาเนื้อหาวิชาเดิมให้มีความทันสมัยมากขึ้น และเพิ่มรายวิชาใหม่ให้ทันสมัยกับโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายวิชาด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การปรับเนื้อหาวิชาจำเป็นต้องตามให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมถึงอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของตนเองให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

7.1.4 ด้านเกณฑ์การประเมินผลการศึกษา ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 5.0$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.74$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายได้ให้ค่าคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องของการแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.75$) การให้คะแนนมีมาตรฐานชัดเจน ($\bar{X} = 4.75$) และการแจ้งผลการประเมินให้ทราบอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.67$) ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณประภา เอี่ยมฤทธิ์ และคณะ (2563, หน้า 135) กล่าวว่า การแจ้งผลการเรียนนั้น ให้ดำเนินการโดยให้อาจารย์ผู้สอนกำหนดระยะเวลาแจ้งผลการเรียนอย่างชัดเจนในทุกการประเมิน เช่น คะแนนสอบ งานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้าใจข้อผิดพลาด และสามารถปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาตัวเองได้ในครั้งต่อไป

7.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า

7.2.1 ด้านการเตรียมหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.68$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนได้ให้ค่าคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องการเตรียมความพร้อมของคณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.83$) ซึ่ง วิชัย ดิสสระ (2535) กล่าวว่า บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรมากที่สุดก็คือ ครู ในฐานะผู้นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน นอกจากนี้ เฉลิมศักดิ์ เย็นสำราญ (2545, หน้า 292-293) ยังกล่าวอีกว่า การสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาความรู้ ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 52 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ ดังนั้น ทางหลักสูตรจึงมีการส่งเสริมให้คณาจารย์เตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการศึกษาในหลักสูตร นอกจากนี้ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนได้ให้ค่าคะแนนในเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.67$) อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง สุบิน แก้วยัง (ม.ป.ป.) กล่าวว่า งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการผลิต อันจะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ขององค์กรได้ อีกทั้ง อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2532) กล่าวว่า การศึกษาเป็นการลงทุนชนิดหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งในแต่ละปีจะมีการจัดสรรงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท

7.2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.83$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.75$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดคือ เรื่องความพร้อมทางกายภาพ ทั้งสถานที่ตั้ง ขนาด ความสะอาด และความเพียงพอ ($\bar{X} = 4.50$) แต่อย่างไรก็ตาม ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ประโยชน์จากสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7.3 การประเมินกระบวนการ

ด้านการดำเนินการหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.57$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนได้ให้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องของการนำผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษามาปรับปรุงการสอน ($\bar{X} = 4.67$) สอดคล้องกับ บุญมี ยอดเณร (2531) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการค้นคว้า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดำเนินไปได้ผลอย่างไร นอกจากนี้ หลักสูตรยังได้มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานหลักสูตรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.83$) อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งการดำเนินงานของหลักสูตรใช้หลักเกณฑ์การประเมินหลักสูตรโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรในรอบ 5 ปี เพื่อพัฒนาหลักสูตรไปปฏิบัติให้บรรลุจุดหมาย

7.3.1 ด้านพัฒนาคุณภาพการเรียนหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.67$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง (เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558,” 2558, หน้า 12-24) ได้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจึงมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ โดยพัฒนาทางด้านคุณวุฒิ และส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อให้อาจารย์มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์

7.3.2 ด้านการเตรียมการเรียนการสอนและเนื้อหา ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 5.00$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.63$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยรายข้อพบว่า คะแนนน้อยที่สุดในด้านการเตรียมหลักสูตร คือ หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งยังอยู่ในระดับมาก เนื่องจากหลักสูตรได้จัดทำขึ้นตามเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาตามความต้องการของสังคมในสมัยนั้น ดังนั้น อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนจึงให้ข้อเสนอแนะว่า จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ทั้งทางด้านเนื้อหาและกระบวนการ รวมถึงทันต่อเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

7.3.3 ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 5.00$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.75$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษารายข้อพบว่า มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายได้ให้คะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ในเรื่องการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 4.83$) ซึ่ง สจัด อุทรานันท์ (2527) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะซึ่งกันและกัน ทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้และการนำเสนอ ($\bar{X} = 4.58$) ยังสอดคล้องกับการปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ (พัศนีย์ นันตา, 2551) นอกจากนี้ มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายยังมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.75$) เนื่องจากทักษะเหล่านี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

7.3.4 ด้านวิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 5.00$) และมหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.69$) มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยรายข้อพบว่าคะแนนที่น้อยที่สุดคือ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนหลักเกณฑ์การวัดผลในรายวิชา ($\bar{X} = 4.58$) ซึ่งสอดคล้องกับ อ่าง บัวศรี (2542) กล่าวว่า เกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ดีเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ซึ่งยอมรับซึ่งถึงคุณภาพที่ดีของหลักสูตรได้ประการหนึ่ง

7.4 การประเมินผลผลิต

7.4.1 ด้านการประเมินผลหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.65$) มีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับที่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ซึ่งหลักสูตรได้ดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

นอกจากการปรับปรุงหลักสูตรที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการปรับปรุงหลักสูตรอีกประการหนึ่งคือ คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบัน โดยการประเมินผลผลิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ทั้งความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.92$) มหาบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ($\bar{X} = 4.65$) และผู้เข้าหาคณะ ($\bar{X} = 4.50$) มีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยรายด้านพบว่า คะแนนน้อยที่สุดในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ทักษะในการสื่อสาร (การพูด การเขียน การแสดงออก) ($\bar{X} = 4.40$) และความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.40$) ที่อยู่ในระดับมาก โดยผลการวิจัยของ Wells (2020) ระบุว่า นักศึกษาที่ยังขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านการฟังและการพูด จำเป็นต้องเสริมสร้างการนำเสนอเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษา ซึ่งตรงกับความเห็นของ วรณประภา เอี่ยมฤทธิ์ และคณะ (2563, หน้า 133) ที่ได้ทำการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาสารสนเทศ มหาวิทยาลัยบูรพา กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนักศึกษาที่ยังขาดทักษะการสื่อสารไว้ว่า ควรเพิ่มทักษะทางด้านภาษา ทักษะทางด้านการฝึกปฏิบัติ และการนำเสนองานโดยจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติให้มากขึ้น

8. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฯ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเศรษฐกิจ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนี้

8.1.1 หลักสูตรฯ ต้องมีการวางแผนโดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และทำให้มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

8.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้ใช้บัณฑิต

8.1.3 รายวิชาในหลักสูตรฯ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และให้ทันต่อความต้องการของสังคม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ รวมถึงเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

8.1.4 หลักสูตรฯ ต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ การฝึกอบรบ และการลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่

8.1.5 หลักสูตรฯ ต้องพัฒนาด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

8.1.6 การจัดหาอุปกรณ์ สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้พอเพียงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพิ่มความทันสมัย ต่อความต้องการในการฝึกฝนทักษะของนักศึกษา

8.1.7 อาจารย์ผู้สอนควรแจ้งผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนทราบและสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้อย่างเป็นลำดับ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาเจาะลึกถึงประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการหลักสูตรฯ

8.2.2 ควรศึกษาหากลยุทธ์ในการดำเนินหลักสูตรฯ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

10. เอกสารอ้างอิง

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- เฉลิมศักดิ์ เย็นสำราญ. (2545). *การประเมินหลักสูตรเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัย*. ธรรมมาธิราช. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีปทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ และพระภริมา หลงทรัพย์. (2560). การประเมินหลักสูตรแนวใหม่: รูปแบบ CIPP_{TEST}. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 9(2), 203-212.
- อามร บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ธนธการพิมพ์.
- บุญมี ยอดเนิน. (2531). *หลักการพัฒนหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558. (2558, 18 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*, 132 (ตอนพิเศษ 295 ง), 12-24.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, 119 (123 ก), 16-21.
- พัศนีย์ นันทา. (2551). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา (ฉบับพิเศษ) มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 215-217.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา. (2560). *หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2560)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- รวีวรรณ ศรีคร้ามครัน. (2535). *เอกสารการสอนชุดวิชา วิทยาการการสอน* (หน่วยที่ 6). กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วรรณประภา เอี่ยมฤทธิ์, อัครา ธรรมมาสถิตสกุล, ปรียานุช วรวิจิตร, ศรีหทัย เวลล์ส และสมฤทัย ชีร์เรืองสิริ. (2563). การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา: แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ. *Information*, 27(2), 121-140.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวิริยาสัน.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2527). *พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุบิน แก้วยัง. (ม.ป.ป.). *ความเป็นผู้นำ เป้าหมายอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, ภาควิชาอุดมศึกษา.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมา. (2532). *การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (เล่มที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม.
- Beauchamp, G. A. (1981). *The curriculum of elementary school*. Boston: Allyn and Acon.
- Stufflebeam, D. L. (2008). *The CIPP model for evaluation in national conference on educational research 17-18 January 2008*. Phitsanulok, Thailand: Faculty of Education Naresuan University.
- Wells, S. (2020). Employer's satisfaction towards the Competencies of Graduates from Bachelor of Information Studies Program, Burapha University, Graduated during Academic Years 2014-2017. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University*, 28(2), 212-240.